

GORIŠKA STRAŽA

Številka 82.

V Gorici, v ponedeljek 15. oktobra 1923.

Letnik VI.

Izhaja vsak ponedeljek
in četrtek ob 8. uri
— predpoldne. —
Stane za celo leto 15 L.,
za pol leta 8 L., za četr
leta 4 L. Za inozemstvo
celo leto 30 L.
Na naročila brez
dopisane naročnine se
ne oziram.
Odgovorni urednik:
RIHARD OREB.

Nefrankirana pisma se
ne sprejemajo. Oglasi
se računajo po dogovo-
ru in se plačajo vnaprej
list. izdaje konsorcijske
"GORIŠKE STRAŽE"
Tisk. S. Spazza
v Trstu.
Uprava in Uredništvo:
ulica Mameli 5.
(prej Scuole).

Boj za materni jezik - božja zapoved.

Svojo borbo za pravice slov. jezika smo v zadnji številki naslonili na najbolj odlično mesto: na nauk katoliške cerkve. Dokazati smo hoteli s tem, da se ne borimo za kake meglene in nepravilne ideale, temveč za resne in za vsakega katoličana obvezne cilje. Ker je vojna v tem oziru marsikaj skvarila in je med našim najboljšim naraščanjem v tem oziru mnogo nejasnosti, zato hočemo danes na podlagi Spiragovega »Volks Kathchisma« ugotoviti, da je boj za materni jezik — božja zapoved.

LJUBEZEN DO NARODA.

Spirago pravi v svojem katekizmu: Ljubezen do naroda izpirajemo na ta način, da svoj narod visoko cenimo in z dovoljenimi sredstvi pospejujemo njegov razvoj ter skrbimo za njegovo obrambo. Spirago pravi: Če človek tudi ve, da so v življenju bolj plemenite in bolj omikane matere kot njegova lastna, vendar ceni on svojo mater nad vse druge. Iz tega vidika je treba motriti tudi vprašanje narodnosti.

Učeni katoliški teolog potem podrobno razpravlja o vseh treh točkah, ki naj bi tvorile podlago za narodno vdejstvo vsakega naroda. Nas, ki živimo v teh težkih dneh, ko nas hočejo kratkoročno izbrisati iz zemeljske oble, bo pač najbolj zanimalo stališče, ki ga zavzema zgoraj imenovani profesor svetovnega slovesa glede obrambe narodnega jezika.

OBRAMBA JEZIKA - NAŠA DOLŽNOST.

Tozadevno pravi profesor Spirago: Za brambo svojega naroda smo najbolj takrat opravičeni, ko se hoče zatreti naš jezik. Vsako zatiranje jezika smatra ljudstvo kot namero, da se odpravi dotični jezik. To pa je nedopustno. Saj se moramo vendar zavedati, da se ne imenuje človeška govorica zaman »jezik«.

Pogrešek napravi, kdor je napram svojem narodu brezbrizen ali pa svojo pripadnost celo zataji.

Zanimivo je, kako učeni teolog nadalje razmotriva o narodnem vprašanju. Spirago stoji na stališču: Če je verska brezbriznost (indeferezencija) nevarna, je gotovo še bolj škodljiva nacionalna brezbriznost. Spričuje o pomanjkujoči samozavesti in o brezčustvenosti proti lastnim rojakom. Kdor ne ceni vere ne bo cenil tudi narodnosti.

Ker nočemo v svojem boju za narodne pravice izzivati z lastnimi trditvami, zato smo ali in smo si pri najglobokjih katoliških filozofih našli zagovornike. Vsi, ki smo jih navedli in tudi oni, katerih imena nismo vporabili v svojo obrambo, se strinjajo v glavni misli: Otrokom se mora dati pouk v njihovi materinščini.

Če se bo to zgodilo potem ne bomo nič nasprotovale sedanji preuredbi šolskega zakona. Pribijemo pa pred vsem svetom: Pouk naših malčkov v italijanščini je brezuspešen in marsikje naravnost smešen. Nacelo, ki ga je zavzelo v tem oziru oblastvo, ni samo protinarodno temveč tudi nemoralno in izpodkopa vse vezi, ki bi naj družile nas z zmagovalnim italijanskim narodom.

Samo poštenost in pravica morata biti glavna principa našega sožitja.

Kaj se godi po svetu?

V petek se je vršila seja Velikega fašistovskega sveta, na kateri so se začele lečiti rane fašistovske stranke. Massimo Rocca, ki ga je bil izvršni odbor radi »politične ne vrednosti« izključil proti volji Mussolinija iz stranke, ni bil nemudoma zopet sprejet v stranko, ker bi bilo preveliko ponižanje za člane bivšega odbora. Mussolini je hotel biti obziren in zato so Massimo Rocca navidezno izključili za tri mesece, na kar ga zopet sprejmejo in mu vrnejo vse časti. S tem je zmagal Mussolini in so podeželski voditelji podlegli. Nato je Mussolini predložil načrt, kako preosnovati in ozdraviti stranko. V več ko enournem govoru je govoril o boleznih fašizma in predlagal celo vrsto resolucij, ki so se seveda vse sprejele. Pol milijona vojakov Narodne brambe služi v zaščito fašizma in fašistovske vlade in to je njihova prva naloga. V politiko se člani Narodne brambe ne smejo vtikati. S politiko se mora pečati samo stranka.

Ker so v zadnjem času govorili po Italiji, da misli Mussolini razpustiti fašistovsko stranko in vladati brez nje v državi, je Veliki fašistovski svet izjavil, da ostane Mussolini tesno združen s fašizmom in »vsak poskus ločiti Mussolinija od fašizma je ničev«. Nadalje so sklenili v Rimu, da se fašisti ne smejo vmešavati v delokrog prefektov: »Prefekt je edini pred vlado odgovoren, on je izključen nositelj vladne avtoritete in zato mora poslovati v popolni svobodi.« Fašistovski pristaši naj se pečajo z zadevami stranke in naj ne motijo dela državnih oblastnikov.

V treh mesecih se stranka prezida.

Nato so razpravljali tudi o reorganizaciji stranke. Vse vodilne osebe v fašizmu morajo biti izvoljene in ne več imenovane od zgoraj. Stranka bo zidana odslej naprej takole: vsi krajevni odseki fašistovske stranke se morajo v najkrajšem času zbrati in izvoliti svoje zastopnike za deželne občne zbornice. Na teh občnih zborih se izvoli iz srede krajevnih zastopnikov deželni tajnik. Deželni tajnik je izvoljeni voditelj fašizma v deželi. Vsi deželni tajniki iz cele države se zberejo v Rimu in tvorijo Narodni svet stranke. V Narodnem svetu izvolijo zbrani deželni tajniki iz svoje srede vodstvo stranke, ki stopi na mesto prejšnjega imenovanega izvršilnega odbora. Vodstvo izvoli iz svoje srede glavnega tajnika fašizma. S tem bi bila zgradba končana: 1.) deželni tajnik 2.) zbori deželnih tajnikov ali Narodni svet, 3.) vodstvo. Toda Mussolini se ni zadovoljil s tako organizacijo. Hotel si je na vsak način zagotoviti popolno in neomejeno oblast nad stranko in njenimi izvoljenimi voditelji in zato je bilo določeno, da bo Veliki fašistovski svet, ki ga sestavljajo člani vlade in drugi služni fašistovski voditelji, tudi za naprej najvišji organ celokupnega fašizma. Veliki fašistovski svet stoji nad Narodnim svetom in nad vodstvom stranke. S tem je dano Mussoliniju orodje v roke, da zlomi vsak

sklep vodstva ali Narodnega sveta, ki mu ni všeč. On in ne izvoljeni odbori je končni in vrhovni gospodar stranke.

Ta prezidava fašizma se mora izvršiti v teku treh mesecev, to se pravi do 12. januarja leta 1924.

Obletnica pohoda v Rim.

Bližajo se tisti dnevi, ko so se pred enim letom uprli fašisti cele Italije, zasedli vse državne urade in vkoricali oboroženi v Rim. Te dneve hoče vlada slovesno obhajati in jih proglasiti za državne praznike. Vse prebivalstvo Italije naj se veseli obletnice fašistovskega preobrata. S tem načrtom pa niso zadovoljne vse stranke v državi. Stranke in možje, ki so bili s pohodom v Rim vrženi iz svojih pozicij, ki so bili tedaj premagani in poraženi, se ne morejo navduševati ob obletnici fašistovskega preobrata. Misel na pohod v Rim jih napolnjuje s trpko grenkobo. Tako se je n. pr. dnevnik »Mondo«, glasilo Nittija, odločno protivil, da bi se praznovala obletnica preobrata kot narodni praznik. On trdi, da je to praznik ene stranke in ne celega italijanskega naroda. Pohod v Rim je bil upor proti zakoniti vladi, je bil punj proti obstoječim postavam in zato naj se spomin na tiste dni ne preveč povečuje. Obletnice se lahko veselijo fašisti, ne pa njihovi nasprotniki.

Okrožnica socialistov.

Še hujše stališče je zavzela levičarska socialistična stranka. Ona je poslala svojim poslancem in pristašem okrožnico, da protestira proti slovesni proslavi pohoda v Rim. Socialisti imenujejo fašizem »sramoten odlomek v hvaljeni italjski civilizaciji«, o fašistih trdijo, da so izvršili »nedosežne čine barbarstva« in okrožnica poziva proletarijat, naj se pripravi za borbo proti »barbarstvu tlačiteljev, da se maščujejo mrtvi.«

Take proteste smatra seveda vlada za izzivanje in dopisni urad »Volta« javlja že, da bo fašistovska vlada nastopila z energijo in kaznovala krivce. S takimi proglašji se zalijo — pravi Volta — čustva ogromne večine prebivalstva Italije. »Dokument dokazuje pa tudi, kako je nujno, da se fašizem ne razoroži tako hitro.«

Kljub takim protestom se bo obletnica fašistovske revolucije proslavljala v vseh deželah Italije in vsi javni uradi bodo tiste dni v zastavah.

V Jugoslaviji vstvarjeno ravnovesje.

Politične razmere v vseh državah so tako razbite, da dan za dnem prinaša nova poročila. O dogodkih v notranjepolitičnem položaju Italije poročamo zgoraj. O razvoju političnih odnošajev v drugih državah naj za dostuje ako ugotovimo, da se položaj Jugoslavije očitno boljša. Še pred nedavnim je bil jugoslovanski proračun zelo labilen. Izdatki so bili stalno veliko večji kot dohodki in je vsled tega trpela valuta in vsa jugoslovanska zunanja politika. V zad-

njem času se je pa posrečilo radikalnemu ministru, ki ima drugače vse polno nasprotnikov, da je vsaj v pisnem proračunu vpostavilo ravnotežje. Mi, ki gledamo razvoj Jugoslavije od daleč, želimo, da bi se v Jugoslaviji gospodarstvo že končno res konsolidiralo. Vemo sicer, da je zgradba vsake mlade države združena z velikimi neprijetnostmi, vemo tudi, da ima Jugoslavija mnogo očitnih in še več prikritih nasprotnikov, toda zavedati se moramo, da je Jugoslavija glavno oporišče za ureditev notranjepolitičnih razmer v Srednji Evropi. Češkoslovaška in Jugoslavija bosta v bodoče brezdvomno igrali odlično vlogo, če se ne bosta dali izrabljati od sosedov, ki želijo samo njih pogubo. Prav odkrito bi priporočali Italiji, da se kot velesila nasloni na te mlade države. Mogoče v začetku ne bo imela vspehov in dobičkov kot jih pričakuje, toda brezdvomno je njena bodočnost samo v prijateljstvu s srednjeevropskimi državami.

Položaj v Nemčiji.

Kako bo rešen spor med Nemčijo in Francijo je težko reči. Brezdvomno so zmagovalci Francozi. Nemcem ne preostaja drugega, kot da obvarujejo notranji mir v državi ter obdržijo v rokah ljudske množice. Priznati namreč moramo, da je disciplina Nemcev občudovanja vredna. Nemška marka je padla pod ničlo, 1 dolar je vreden okrog 5 milijard mark. To je razmerje, ki je nevzdržljivo. Kljub temu so nemške stranke še disciplinirane in ne obupujejo nad bodočnostjo svoje domovine.

Naš odgovor

«La Voce dell'Insozo» in tudi drugi italijanski listi — ogabnih izdajalskih dus, ki se brezsravno nazivajo Slovence, ne vpostevamo — šumarijo v svojih predalih s trditvijo, da naše pritožbe glede kršenja naših narodnih pravic v vsem javnem življenju niso pritožbe ljudstva, temveč pritožbe samo maloštevilnih političnih nezadovoljencev. Pravijo, da ukinjenju slovenskega jezika na sodiščih, v soli in po drugih uradih ne nasprotuje naš narod, temveč samo skupina odvetnikov, duhovnikov in učiteljev. To so hujskači, tako trdijo, narod pa nima z njimi nikake zveze in misli povsem drugače.

Abotno in smešno bi bilo, če bi hoteli to trditev italijanskih listov pobijati. Pribijemo samo, da je ta trditev popolnoma slična pbrckovanju nemških listov v bivši Avstriji, ki so tudi vedno trdili, da odpor proti germanizaciji ni odpor ljudstva, temveč samo odpor raznih protidržavnih agitatorjev: odvetnikov, duhovnikov in učiteljev. Dogodki po svetovni vojski so to trditev pač krepko postavili na laž. Zato tudi mi stavimo danes samo sledeči predlog:

Ljudstvo naj svobodno, brez pritiska in brez nevarnosti za bodočnost izreče svoje mnenje o ukrepih vlade in njenih organov glede solstva, sodstva in vseh drugih panog javnega življenja.

Mi hujskači — kakor nas imenujete — sprejemamo boj. Ali se upate na mehdan ?!

«Marsikateremu pogine živinče, ker ne čita v »Gospodarskem listu« poljudnih člankov iz živinozdravništva.»

DNEVNE VESTI

Ali dosežemo zadoščenje?

Vsi vemo, kaj smo trpeli lansko leto, ko je strela deloma pokvarila vojaški spomenik na Krnu. Fašisti so brez vsake pravilne preiskave obdolžili naše ljudi in tamkajšnje domačine — da so s sramotilnim zločinom namenom poškodovali spomenik. Napravili so, pravcati kazenski pohod v tamošnje vasi. S požigi, zapori in drugimi nasilstvi so se skušali maščevati nad našim nedolžnim ljudstvom. Z vsemi sredstvi kazenskih paragrafov so potem obsodili celo vrsto naših ljudi v zapor, akoravno je bila njihova nedolžnost očitna. Točna poročila strokovnjakov niso nič pomagala. Niti uradno poročilo komisije, ki smo jo izsilili, ni imelo uspeha. Hoteli so nas očrniti kot divjaške, protidržavne elemente, zato se v to svrhu miso odrekli nobenemu sredstvu. Izjave inženirjev-strokovnjakov so brezdušno prezrli in njihovim opominom, da krnski vrh ni primeren za spomenik, so se žaljivo posmihali. Danes so se prerokovanja strokovnjakov vresničila: neurje je spomenik razdalo, prorokbe nepristranskih strokovnjakov so se uveljavile. Italijanski vojniki sami, so bili priča divjanju razsrjenih elementov in vničenju spomenika.

Kdo bo nam dal zadoščenje za očitke barbarstva in druge psovke, ki smo jih morali pretrpeti ob prvi krnski katastrofi? Kdo bo povrnil škodo, ki so jo morale prenesti žrtve fašistovskega divjanja? Kaj bo z obsojenci?

Radovedni smo koliko pravico-ljubnosti živi v velikem italijanskem narodu?

Predvojna avstrijska posojila.

Senator Malfatti je interpeliral finančnega ministra, kaj misli vlada ukreniti glede avstrijskih predvojnih vrednotic, ki so last italijanskih državljanov, a se še sedaj nahajajo na ozemlju avstrijske republike. Te obveznice imajo nominalno vrednost 30 milijonov kron in so povečini last mladoletnih. Ako jih vlada ne reklamira takoj, jih bo avstrijska republika pečatila in potem bodo za lastnike brez vsake vrednosti. Počakajmo na ministrov odgovor.

Dobrota nove solske naredbe.

Iz Dol. Cerovega v Brdih nam poročajo:

Kakor povsod drugod so tudi pri nas vpeljali za prvi razred italijanščino kot učni predmet. Pršla je učiteljica, ki naj bi poučevala naše najmlajše solarje. Toda kakor drugače ni mogoče se italijanska učiteljica ni mogla razumeti s svojimi slovenskimi maleki. Trudila se je par dni, ko pa je uvidela, da je nje-

no delo brezuspešno, je zadnji petek pobrala svoje stvari in — odšla. Ne očitamo gđ. učiteljici nicesar in tudi nočemo, da bi se naše poročilo smatralo za denunciacijo. Ugotoviti smo samo hoteli na tem slučaju, **kako ukaz tržaškega šolskega skrbnika ngonabija ne samo naše solstvo, temveč tudi učiteljstvo italijanske narodnosti, ki se zave da svoje svete dolžnosti.**

«NOVI ROD» PREPOVEDAN.

Iz Tolminkeskega smo dobili poročilo, ki nas je presenetilo tudi v teh časih, ko nas že skoro nobena, se tako nasilna naredba ne spravlja več v začudenje. Tolminksko učiteljstvo je namreč dobilo ukaz, da ne sme nihče izmed učiteljstva več razširjati v šoli mladinski list «Novi Rod». Breobzirno kulturno kanibalstvo, ki jo vsebuje ta ukaz, še povečuje zahteva, da se mora vsak učitelj s podpisom zavezati, da «Novega Roda» ne bo več priporočal v svoji šoli in skrbel za njegovo razširjanje.

Ali ni to nasilnost, ki ni vredna visokokulturnega italijanskega naroda?

Duhovniške vesti.

G. Herman Trdan, kurat v Podgori, je dobil daljši dopust in odpotuje v inozemstvo v svrhu nadaljne izpopolnitve v slikarstvu. Na njegovo mesto pride g. Stanko Stanič, dosedaj kaplan pri sv. Ignaciju v Gorici.

Petindvajsetletnica mašništva.

Preč. g. o. Oton Kocjan ord. cap. gvardjan kapucinskega samostana v Škofji loki je obhajal dne 30. septembra t. l. svojo petindvajsetletnico mašništva.

Ni sicer iskal priznanja a našel je tu hvaležna srca, kajti delal je z veliko vnemo več kot 18 let pri Goriški mladini, na goriški vladnici meščanski šoli, med vojsko v Trstu v bedi in pomanjkanju.

Po vojni je zapustil Trst in prišel zopet v Gorico kjer se je lotil z veliko požrtvovalnostjo dušnopastirstva najpoprej v razrušeni Vrtojbi, nato v Št. Petru pri Gorici.

Zasluznemu srebrnomašniku častitamo.

Občni zbor Slovenskega sirotišča

je bil dne 4. t. m. Vršil se je v vsej tihoti in skromnosti, toda iz poročila vodstva je bilo razvidno, kako ogromno delo in kako velika požrtvovalnost se je v l. 1922. skrivala za skromnimi zidovi tega sirotinskega zavoda. Na dnevnem redu so bili računi za l. 1922., ki so se potrdili. Iz poročila je razvidno, da je zavod s tekočimi dohodki pokrtil vse letne stroške, čeprav je bilo nad 60 gojencev in gojenk. Izrekla se je posebna zahvala č. šolskim sestram za trud in skrb v zavodu, dalje g. dr. J. Bačarju, ki je brezplačno zdravil bolne otroke, gg. županom, č. duhovščini, vsem po-

sameznim dobrotnikom in g. Andreju Kosu, mlinarju v Bači in drugim, ki so nas podpirali. Dobrodošli so bili zlasti darovi v poljskih pridelkih.

Prepotrebni zavod priporočamo vsem dobrim slovenskim srecem tudi za bodočnost.

VABILO

k zborovanju okrajnega učiteljskega društva v Gorici v Trgovskem domu dne 18. t. m. ob 10. uri. Dnevni red: 1. Poročilo predsedništva. 2. Naša organizacija

in učiteljski sindikat. 3. Učiteljske premeštitive v našem okraju. 4. Razni navesti. — Resni časi nas silijo se v krepejšo stanovsko strnitev k samoobrambi! V Gorici, dne 4. oktobra 1923.

Odbor.

Poroka.

Dne 13. t. m. se je v Slokarjih poročil g. učitelj Hubert Močnik iz Sebelj z gospodično Mimi Slokar iz Slokarjev. Našemu vrlemu prijatelju iskreno častitamo!

Kaj je novega na deželi

VRTOJEA.

Pri nas vladajo zelo napeti in neprijetni odnosi med mnogimi vaščani. Povzročajo jih v prvi vrsti ljudje, ki gledajo na lastno korist. Vprašanje zidanja cerkve je kost, katero neprestano glodajo. Medtem ko je devetdeset odstotkov vaščanov zato, da se zida samo ona cerkev v središču občine, se ti nezadovoljneži zavzemajo za dve cerkvi, ker hočejo na ta način vzdržati žalostne prepire med zgornjim in spodnjim koncem. V svoji nezavednosti vlagajo na cerkvena in posvetna oblastva pisnene in ustneme pritožbe proti zidanju ene cerkve. Njihova nerazsodnost gre celo tako daleč, da zahtevajo odstop županstva, ki je dosedaj pokazalo največjo sposobnost v vodstvu občinskih poslov. Računajo na komisarja, ki bi v njihovem smislu razveljavil vse prejšnje dogovore in sklepe ter vničil srčno željo po eni cerkvi njihovih očetov in vsejal za večne čase kali razpore med obema koncema. Ti razdirači ne pomislijo, koliko škode delajo verskemu življenju, ki nima svojega pravega doma. Tudi nič ne mislijo na sramoto, ki nam jo delajo s tem pred drugorodci in raznimi oblastvi, ki vsi vedo, da je samo zahteva po eni cerkvi opravičena. Zato spametujte se in ne pljuvajte v lastno skledo!

LOG pod Mangartom.

Te dni se je poslovala od nas obče priljubljena učiteljica in pevovodkinja gospica Anica Mladič. Teško nam je bilo pri srečanju, ko je odhajala od nas oseba, ki se je res z veliko požrtvovalnostjo trudila skozi pet let za blagor naše dece in našega pevskega društva «Mangart». Stariši, otroci, fantje in dekleta klikemo: Srečna hvala za trud in obilo sreče v nadaljnjem življenju!

PEČINE.

Žalostno vest pošiljamo v svet. Dobre mamice v Kalu, Marije Lapanja ni več. Umrta je v sredo 10. t. m. po kratki bolezn. Bolehala je sicer že celo leto, a da jo tako naglo izgubimo, nismo mislili. Ob njenem grobu ne plakajo le sinova in hči ter drugi domači, ampak vsak, ki jo je poznal. Ni bila le dobra

in učiteljski sindikat. 3. Učiteljske premeštitive v našem okraju. 4. Razni navesti. — Resni časi nas silijo se v krepejšo stanovsko strnitev k samoobrambi! V Gorici, dne 4. oktobra 1923.

Odbor.

Poroka.

Dne 13. t. m. se je v Slokarjih poročil g. učitelj Hubert Močnik iz Sebelj z gospodično Mimi Slokar iz Slokarjev. Našemu vrlemu prijatelju iskreno častitamo!

zena in skrbna mati, bila je tudi dobra in blaga gospodinja, ki je imela vedno odprte roke za reveže in siromake. Vse jo je cenilo in spoštovalo, zato je pa tudi tembolj hudo vsem ob bridki izgubi. Bog Vam dodeli zaslužno plačilo, draga mamica, zalujočim sorodnikom nase iskreno sozaljje!

IZ CERKNA.

Dne 11. t. m. je umrl g. Valentin Jež, gostilničar in trgovec. Večni pokoj njegovi duši!

IZ LOKOVCA.

V nedeljo, dne 7. oktobra na praznik M. D. Roženkranske ni praznovala naša vas samo svoj vsakoletni praznik, ampak tudi blagoslovljenje novih zvonov. Pooblaščen od prevz. knezonadškofa je prišel kanalski g. dekan ter opravil to slovesnost. Pred cerkvijo smo obesili naše tri zvonove. Fantje in dekleta so lepo ozaljšale z zelenjem in cvetjem vse ogrodje. Ravnotako je bilo pred cerkvijo postavljenih več pomosnih majev. Ljudstva se je zbralo od vseh bližnjih far, tako da nismo že dolgo videli v Lokovcu toliko zbranega ljudstva. Ob desetih je pričela slovesnost. V procesiji je šel g. dekan, asistiran po bližnjih gg. duhovnikov do zvonov, katerim so bili botri: g. Jakob Šuligoj, urar v Gorici, Peter Leban, posestnik v Lokovcu in Jožef Kamenšek, gostilničar v Gorici. Zvonovi so bili krščeni na imena: sv. Petra in Pavla. Roženkranske M. B., ter na ime sv. Jožefa. Nato je imel g. dekan kanalski krasno pridigo. Govoril je o pomenu zvonov za človeka. Globoko zamišljena pridiga je napravila na vse vernike globok vtis. Veselo so zadoneli zvonovi ter naznanili vsem bližnjim faram, kako so srečni Lokovčani, da imajo svoje zvonove. Skoro cel dan je pritrkovalo, slišalo se je veselo petje in na vseh obrazih si bral zadovoljnost. Da so zvonovi prišli na mesto in da je slavnost tako lepo uspela gre v prvi vrsti zahvala domačemu g. kuratu, g. županu in starešinstvu kakor na sploh vsem domačinom. Brez dvoma, da ostane ta dan vsem v najlepšem spomim.

Statistika alkoholizma in njega posledice v Sloveniji.

Iz referata univ. prof., sedanjega krškega škofa dr. Srebrnič na katoliškem shodu v Ljubljani.

Vsi soglašajo v tem, da je ta slika v tesni zvezi z alkoholizmom. Prav tako naslednja:

V letih 1919, 20, 21 in 22 je bilo v Sloveniji sodiščem naznanjenih 1057 umobolnih s prošnjo, da se radi nevarnosti za druge pridržijo v zaprtih prostorih. Ugodilo se je v 988 slučajih. Število priglasenih slučajev se je pa množilo od leta do leta: leta 1919 jih je bilo 228, leta 1920: 256, leta 1921: 267, leta 1922: 298.

V isti dobi so sodišča izvršila nad raznimi umobolnimi 987 preklicev, od teh 671 popolnih. Tudi tu se opaža, da število preklicev od leta do leta narašča: l. 1919, jih je bilo 189, l. 1922 pa 266. Prav tako narašča število preklicev, izvršenih nad onimi, ki

so postali umobolni radi pijančevanja: l. 1919 je bilo takih preklicev 8, l. 1920: 14, l. 1921: 19 in lansko leto 36. To so slučajji, s katerimi je imela sodnija opraviti. Koliko umobolnih pa je doma, s katerimi nima sodnija nič opraviti! Gotovo najmanj se enkrat toliko. Dejstvo imamo torej, da število umobolnih v Sloveniji narašča, vedno več jih je. Sodniki in zdravniki pa se ujema v soglasni sodbi, da povzročuje pretežno večino slučajev umobolnosti v Sloveniji le alkoholizem bodisi direktno bodisi indirektno po poškodovanju od roditeljev. Slovensko ljudstvo torej pod vplivom alkoholizma trpi gospodarsko in narodnostno, propada polagoma tudi zdravstveno, duševno in moralno. Znanje dokazujejo še naslednji podatki:

V l. 1922 je bilo v območju višjega deželnega sodišča za Slovenijo obravnavanih 2800 zločinov, ki se razdelijo na skupno število 2717 zlo-

činov. Umorov je bilo 21, ubojev 31, težkih telesnih poškodb 407, npravnih deliktov 77, tatvin in poneverb 1152. V pijanosti je pa bilo izvršenih: 47% umorov, 64% ubojev, 65% težkih telesnih poškodb, 54% npravnih deliktov, 18% tatvin in poneverb. Od izkazanih hudodelcev se je pred zločinom upijanilo 88% z vinom, z žganjem 8%, s pivom 4%. Faktično pa se je leta 1922 v Sloveniji izvršilo 73 umorov in ubojev, največ v vinorodnih krajih, n. pr. Brežice 8, Krško 8, Novomesto 8, Maribor-okolica 6, Ptuj 6, Murska Sobota 6, itd. Izvršilo se je poleg tega tudi 128 samomorov.

Menim, da prevelikega komentarja k tej statistiki ni treba. Iz nje je jasno, da je slovensko ljudstvo v svojo največjo nesrečo bolno na alkoholizmu, ki razliva nanje vse toke svojega gorja. Bolezen je neprijetno hujša, ker jo ljudstvo prostovoljno goji v veliko sramoto pred človeško družbo in zgodovino ter v

veliko svojo odgovornost pred Bogom.

Ze sam na sebi vsebuje alkoholizem prostovoljno zapravljanje t. j. grešno uporabljanje denarnih in drugih sredstev ter obstoji v nezmernem, t. j. grešnem uživanju alkoholnih pijač. On je torej na celi črti nered, omalovaževanje in preziranje volje božje! Greh pa rodi zopet greha. Alkoholizem je povod, da se v Sloveniji silno mnogo greši proti šesti zapovedi božji, da se širi pohujšanje po grdem kvantanju, preklinjevanju in surovosti, kar lahko vsakdo ugotavlja zlasti ob času naborov in vojaških vpoklicev, cerkvenih slovesnosti, izletniških prireditvev itd.; da se dalje uničuje zakonska sporazumnost in družinska sreča ter zanemarja vzgoja otrok, da se greši predostokrat nad zdravjem lastne osebe in bližnjega, da se Bogu posvečeni dnevi ne samo ne upoštevajo, temveč celo skrunijo. (Nadaljuje.)

Najboljšo žgano
kavo
kupite
pri znani tvrdki

-MEINL-

GORICA
Corso Giuseppe Verdi 30

VABILO

k občnemu zboru Kmečko-delavske hranilnice in posojilnice na Dol. Otl. ci, dne 28. oktobra t. l. ob 10. uri zjutraj v župnišću na Otl. ci. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Čitanje revizijskega poročila. 3. Potrjenje računov od l. 1914 dalje. 4. Stepanje o razdružbi in likvidaciji zadruge. 5. Izvolitev načelstva in nadzorstva.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen pri prvem sklicanju, se vrši pol ure pozneje drugi ob vsaki udeležbi v istem prostoru in z istim dnevnim redom.

Dol. Otl. ci 10. oktobra 1923.

Načelstvo.

Novi semenj

za živino in kramarsko blago v Štanjelu dne 22. oktobra (ker je 21. nedelja) in 21. febr.

NAZANALO.

Usojam si naznaniti sl. občinstvu da se preselim s svojo krojačnico in trgovino dne 15. t. m. v Kanal št. 70, ter obenem se priporočam v nadaljno naklonjenost svojim cen. odjemalcem Jericijo Alojzij, krojač in trgovec, v Avčah.

«Prvovrstnim goriskim gospem»!

Maison Stabile razstavi v hotelu «Tri Krone» od 13. do 16. tek meseca bogato zbirko vzorcev, klobukov, plaščev in kuzuhev. — Ada Stabile.

Lloyd Sabaudo

V kratkem odidejo iz Genove v

Severno Ameriko

veliki parniki:

«CONTE ROSSO»

25. novembra 1923.

«CONTE VERDE»

21. oktobra 1923.

v Južno Ameriko

«Tomaso di Savoia» 31. oktobra 1923.

«Principe di Udine» 29. novemb. 1923.

CONTE VERDE»

14. novembra 1923

iz Genove v Buenos Ayres v 13½ dneh

V AVSTRALIJO:

«Principessa Maria» 2. novemb. 1923.

Vsi odhodi se vršijo natančno po potovalnem načrtu.

Pojasnila daje Agencija:

GORICA, VIA CONTAVALLE št. 4.

ZAHVALA.

Vsem onim, ki so povodom smrti našega predragega

Avguština Špacapana

spremili k zadnjemu počitku bodi izročena pristržna zahvala. Posebno se zahvaljujemo preč. duhovščini, vsem sorodnikom, prijateljem ni znancem za obilno vdeležbo pri pogrebu. Bog vsem povrni.

Ozeljan, dne 13. oktobra 1923.

Zalujoča družina Špacapan.

POZOR!

na staro slovensko tvrdko

Razprodajam pohištvo po jako znižanih cenah in sicer

Omare od 200 lir naprej
posteljnake 90 " "
vzmeti (šuste) " 70 " "
blazine 60 " "
kompletne spalnice 800 " "

Velika izbira navadnih in finejših sob, kakor tudi železnih posteljnjakov.

Priporočam se

Ant. Breščak

največja zaloga pohištva na Goriškem z lastno tovarno v Gorici, Via G. Carducci 14 (prej Gosposka ulica) in V. C. Favetti št. 3

HIŠA

nova z lepimi prostori in zemljiščem pri hiši je na prodaj v Ozeljanu. Podrobnosti se izvejo pri županstvu v Ozeljanu.

Izgotovljeni kožuhj.

Naravne kože.

Eredi Edoardo Perinzig

VIA CORNO 8 - GORICA - VIA CORNO 8

Izdeluje katerokoli hožuhovinasto delo. — Sprejema vseh vrst surove kože v strojenje in barvanje. — Kupuje surove kože divjačin in jih plačuje po najvišjih cenah.

VELIKE ZALOGE

PO ZNIŽANIH CENAH

Izredna prodaja na račun tovarnarjev.

VIDEM - Via Savorgnana št. 5 - VIDEM

VELIKANSKA ZIMSKA PRODAJA

V bogati zalogi raznovrstnega zimskega blaga nudimo svojim cenj. odjemalcem zadoljivo izbero po najnižjih cenah.

Naštejemo nekatere kose:

Brisače „Nido ape“ L. 2.90	Gobaste brisače L. 2.75	Angleško lahko platno, m. po L. 3.95
Obrobijene žepne rute 0.75	Ženske, črne in barvane nogavice 2.75	Ženski jopiči 7.90
Moške nogavice 0.95	„Oxford“ za srajce, m. po 2.95	Vezena spodnja krila 9.90
Čajni prtiči 1.25	Domače platno, m. po 2.80	„Combineuse“ za gospe 14.90
Cvirnatí prtiči 2.25	„Velour“, za ženske plašče, m. po 22.—	Rjuhe z živim robom 29.90
Gobasti prtiči 1.75	Srajce vezene 8.90	Posteljna odeja 27.90
Kuhinjske brisače 1.90	Ženski jopiči vezeni 3.50	Volnena odeja 29.90
Obrobijeni prtiči 2.50	Dyonitno sukno 100 cm. 4.25	Žimnata blazina 49.90
Madapolan, m. po 2.50	Prehodne preproge, m. po 4.50	Vezana rjuha za 2 osebi 49.90
Švicarska vezena 2.50	Preproge za pred posteljo 4.90	Kovtri barvani 59.90
		„Doubleface“ za moške plašče, m. po 29.—

Bogata izbira moškega in ženskega blaga. — Najfinejši plašči. — Žametno blago za lovce. — Izgotovljeno perilo. — Spugna blago za ženske ebleke. — Platno razne višine. — Prti in prtiči, — Brisače. — Namizno perilo. — Volnene in bombaževe maje. — Preproge. — Zavese. — Prevlake za mobiljo. — Posteljne odeje vseh mer. — Opreme za neveste, za prenočišča, za zavode, za penzije, blazine izgotovljene iz žime in volne.

Posebno črno blago za duhovinke. — Neposreden uvoz volne za matrace.

Vsako blago, ki ne odgovarja bodisi po kvaliteti bodisi po ceni se lahko vrne.

Na debelo in drobno! - STALNE CENE! - Posebni popusti za razprodajalce.

Stalna izložba z zaznamovanimi cenami